
P O V Z E T E K

Urednik za družboslovje *Ciril Oberstar v uvodniku* piše o tihem izginjanju blagajn vzajemne pomoči, popularno imenovanih čebelic, stare, še predsindikalne oblike pomoči med delavci. Nova bančna zakonodaja v Sloveniji namreč ukinja bančne račune za neregistrirane skupnosti in tako država bankam, ki so s svojimi finančnimi ekscesi bistveno prispevale k finančni krizi, pomaga pri razgradnji oziroma pri komercializaciji in poblagovljenju še enega mehanizma družbene solidarnosti med posamezniki, ki ne koristi le tem posameznikom, temveč tudi celotni družbi, saj so člani s čebelico iznašli način, kako si bodo med seboj pomagali, ne da bi pri tem bremenili državo ali njena sredstva.

“Prepričanje o nelegalnosti delovanja blagajn vzajemne pomoči je povezano s tem, da naj bi vsakršno posojanje denarja spadalo pod bančno dejavnost, kar je seveda smešno. Posojanje denarja je kot vsaka dejavnost lahko posel, lahko pa tudi ni. V primeru brezobrestnega posojanja denarja, ki ga skupnost posameznikov solidarno posoja sama sebi oziroma svojim članom, ne gre za komercialno delovanje. Tukaj si noben posrednik ne izposoja denarja zato, da bi ga pod sebi ugodnejšimi pogoji dal na voljo drugim, in sicer že preprosto zato ne, ker ni nobenih posrednikov. Denar si posojajo ljudje med seboj in težko je reči, da gre za bančno dejavnost, tako kot je težko reči, da gre za trgovsko dejavnost, če vsak v hiši speče piškote in jih deli z drugimi stanovalci,” piše Oberstar.

Urednica za vizualne umetnosti *Nataša Kovšca je intervjuvala Mojca Zlokarnik*, slikarko in grafičarko ter dolgoletno urednico Likovnih besed, osrednje nacionalne strokovne revije za področje likovne in vizualne umetnosti. Poleg predstavitve svojega grafičnega in uredniškega dela je Mojca Zlokarnik odkrito spregovorila tudi o financiranju kulture in prepričanju, da je vložek v kulturo strošek.

V manjšem *tematskem sklopu z naslovom Uporno oblikovanje* tri oblikovalke osvetljujejo tiste sodobne pristope v polju oblikova-

nja, ki se upirajo prevladujoči masovni proizvodnji in dominantnemu trgu ter vzpostavljajo dvom v obstoječe neoliberalno tržno gospodarstvo. *Barbara Predan* v uvodnem prispevku ugotavlja, da so se zametki oblikovanja, ki deluje zunaj okvirov tržnega sistema, pojavili že v drugi polovici 20. stoletja. *Elena Fajt* odpira v svojem prispevku vprašanja družbeno odgovornega in etičnega oblikovanja v današnji modni industriji, razpeti med masovno produkcijo nizkocenovnih, nekvalitetnih oblačil na eni in elitno modo na drugi strani, kar zgolj pogloblja družbeno diferenciacijo in okoljsko problematiko. Potencialna moč oblikovanja oziroma oblikovalcev, ki se ne podrejajo zgolj željam naročnikov in trgu, pač pa spodbujajo javnost k aktivnemu razmišljanju o perečih okoljskih in političnih problematikah sodobne družbe, pa je tudi osrednja tema prispevka *Jasmine Ploštajner*.

V rubriki *Prepovedani položaj Meta Kordiš* tokrat predstavlja GT22, neformalno skupino ustvarjalcev z različnih umetniških področij, ki je prostor za svoje delovanje našla v hiši na Glavnem trgu 22 v centru Maribora, ki so jim jo dali na razpolago privatni lastniki.

V tej številki odgovorna urednica Dialogov *Emica Antončič* odpira novo rubriko, imenovano *Jezikovni kot*, ki je posodobljena oblika pri nas zelo priljubljenih jezikovnih koticov. V njej se ukvarja s posameznimi težko prepoznavnimi jezikovnimi pojavi, ki najpogosteje izvirajo iz slabih prevodov strokovnih in publicističnih besedil iz angleščine in so skriti kot lažni prijatelji. Ko se enkrat na nekem mestu uveljavijo, se kot virusi hitro širijo po družbenih in množičnih medijih in potisnejo slovenski standardni jezik v mrtvi kot.

V *Kulturni diagnozi Brane Kovič* piše o prvi posthumni retrospektivni razstavi ameriškega umetnika Cyja Twomblyja v pariškem Centru Georges-a Pompidouja in o slikah Jana Vermeerja, ki so na razstavi v Louvru umeščene v družbeni kontekst njegovega časa in žanrskega slikarstva. *Nina Cvar* ocenjuje dokumentarni film *Nisem tvoj zamorec* haitskega režiserja Raoula Pecka, ki izriše zemljevid systemskega rasističnega nasilja v ZDA. *Matic Majcen* predstavlja dve različni knjigi o filmski vzgoji, ki sta ju napisala slovenska pedagoginja Mirjana Borčič in francoski avtor Alain Bergala, ki pa ju obe združuje ugotovitev, da je mlade potrebno izvleči iz kulture vizualnega spektakla. *Gaja Kos* piše o knjigi *Gospa s klobukom*, ki sta jo otrokom namenili pisateljica Maša Ogrizek in

ilustratorka Tanja Komadina. *Nataša Berce* se kritično ozre na baletno predstavo *Simfonija otožnih pesmi*, ki so jo v ljubljanskem baletu pripravili kot hommage preminulemu režiserju Tomažu Pandurju z obnovo njegove v Državnem berlinskem baletu narejene uprizoritve. *Blaž Lukan* v svoji rubriki *Predzadnja replika* tokrat piše o slovenski sodobni plesalki Ani Štefanec.